

ION AGĂRBICEANU

**FEFELEAGA
ȘI ALTE POVESTIRI**

Ediție îngrijită, referințe critice
și tabel cronologic
de Valeria FILIMON

MISTREȚUL

Focul topea lacom lemnele uscate, improșcând cu scântei în cele trei mâțe sure, care se grămădeau, jigărite, torcând încet, pe vatră, în gura cup-torului. Câteodată flacăra se înăbușea, și atunci se auzea un șuierat straș-nic; cum șuieră șerpii din limbile lor de foc. „Ne grăiesc de rău dușmanii – mă gândeam –, sta-le-ar bucatele-n gât!” Vântul scormonea în streășina de paie a casei și fluiera cu o mulțime de întorsături din hornul înalt. Dre-geam niște opinci, ținându-le la călcăie două potloage cu cuie de sârmă, subțirele, când aud afară, la ușă, pe cineva strănutând, apoi tușind de vreo trei ori, în vreme ce-și scutura opincile înghețate, tropotind îndesat lângă prag. În sfârșit, ușa se deschise.

– Măi, se duce veste de vremile astea! De când ești pe lume! Și vântul te taie, și zăpada te-acoperă, și gerul te-ngheață. Pfui, i... i... a!

Și, scoțându-și de subt cojocul mișos mâna goală, numa-n cămașă, își netezi mustățile muiate de căldură. Apoi își smulse căciula roșiatică, mare cât o rotilă de plug, și o trânti pe scaun. Toate trei mâțele se ascuseră subt vatră și priveau pândiș, cu ochii lor gălbii, împăienjeniți de somn, la gră-mada de pe scaun.

Ciobanul își sălta mereu pe umeri cojocul lung, măturând odaia. Era roșu, cu frunte cu tot. Ieșea frigul din el și din cojoc de-l simțea...

– Să nu te miri, bade Ioane – zise –, da' să fiu hoț de-am mai mâncat așa pui de frig! Acolo, cu oile, în vale, e la adăpost... Da' când ieși pe măgură, măi tete, numai te pomenești c-un vântuleț subțire; care te taie până la oase! Ce-i crivățul pe lângă el? Nu mi-am îndesat căciula? Da' să-mi iasă capul prin ea! Nu mi-am strâns cojocul, zici dumneata? Da' să crăp de tecăruială, și nici alta! Și doar crezi c-am venit încet? De cântecul scârțâit al omătului înghețat s-ar fi-mbărbătat ș-un iepure, așa tărăboi făceam prin zăpadă... Tii, că ce mai vreme! Țigan să fii acum ș-apoi cântă cuce, la primăvară, cât îți va plăcea!... Hui, hui, i-iuh! – Și se cutremură ca de-un fior în tot trupul, cât era de mare. Apoi se trânti pe un scaun cu spetează, pocnind din limbă de vreo trei ori, și-și scoase beșica cu tabac și pipa de după șerpar. – O, bată-te, Bucure, să te bată! Ce să te bată? Binele să te bată! Una zic eu, și se duce, da' bun e Dumnezeu de nu te-or afla odată înțepenit stan pe celea coaste, cum ș-a aflat țiganul calul, ce-a ieșit să pască în luna lui gerar.

- Da' bine, omule - zic -, nu poți lăsa și tu pe vrun hajmandău dintre cei ficiori să vie în sat, și tu să cam mai păzești târla?

Iar el:

- Crezi că sunt făcut așa, -ntr-o dungă? Știu că nu m-ai lua așa peste picior - zice -, de-ai ști că ce veste-ți aduc! Ci ia dă-mi niște tabac, că, uite, nu mi s-a umplut pipa, arde-ar în fundul iadului să ardă! Ce crezi? Cât trage de pe mine pipa asta pe an? Doi cărlani, zici? Mai pune și trei mioare, și-apoi ai găcit; decât, ce-i drept, și strungarii îi mai fac cu ochiul.

I-am dat de și-a-ndopat pipa. El trase un ochi de jar din cuptor, îl luă în palmă, săltându-l, și-l nimeri în gura pipei, îndesându-l cu unghia de la degetul cel mare.

- Și ce veste să fie aceea, măi Bucure? Nu cumva v-a-ntrebat de sănătate jupânul lup astă-noapte?

- Nu, moșicule. Dar uite ce-i. În pădurile de cătră Rupturi, de când s-a crăpat de ziuă, tot ham-ham, ham-ham, și dă-i înainte, tot așa și iar așa. Lătratul se auzea departe. „Ce primejdia lui Dumnezeu să fie oare acolo?” zic cătră George - îmi știi dumneata ficiorul. George nu zice nimic, se duce, încunjură o dată oile, ce zăceau în turiște, și vine iar lângă mine... „Eu nu știu ce să fie, tată, zice, da' lucru bun nu poate fi. Câinii bat ca la om, și-s mulți, și de când tot bat!... S-a fi slobozit vro jigodie între ei.” Lătratul lor răsună deodată tare și des în tăcerea adâncă. Câinii noștri își ridicară boturile în vânt, ciuliră urechile și tunde-o, neică, ca niște săgeți ce lunecă deasupra zăpezii. Strigat-am noi, chiuit-am noi, fluierat-am noi în urma lor, da' parcă ei n-aveau altă treabă decât să se-ntoarcă? Așteptăm noi, așteptăm, așteptăm... Când numa iată că se-ntorc dulăii, toți cinci. Ajunși, trei au început să latre și doi să urle. Ce sămne vor mai fi și astea?! „Mă George, zic, tu să te sui până-n măgură, de unde vezi bine pădurile de cătră Rupturi, și să iscodești ce petrecanie-i pe-acolo.” Da' n-apuc să gat bine vorbele, când s-auzi deodată un tropot, ca și când ar alerga după muchea dealului o stavă întreagă, și treisprezece, zi trei-spre-ze-ce mistreți - pasămite o scroafă cu purcei - trecură în șir, ca săgeata, pe din jos de oile noastre, și se tot apropiau de pădurile Vadurilor. Ne-au luat fiori, mă tete, și pe strungar au început să-l scuture frigurile. Am mai văzut eu mistreți, d-apoi așa! Scroafa, dacă n-a fost mai mare decât măgărița noastră, apoi nici n-a fost deloc, iar purceii - ca noatenii! Purceii dracului! Așa purcei? Când s-au depărtat de-o pușcătură de noi cei trei câni, care-au lătrat înainte, s-au luat glonț după ei; da', când a fost la marginea pădurii, dihania cea mare s-a-ntors ca fulgerul cătră ei. Câinii, schelălăind, se-ntoarseră, pe când groaza de porci se adânci în pădure. Dumneata ești pădurar, mergi de-i cată.

- Și tu crezi că-i voi lăsa acolo? Pagubă numa că n-ai venit mai de dimineată. Îmi opream și ficiorul acasă și mergeam amândoi. Cu două focuri tot ești mai cu nădejde... Bună veste mi-ai adus, măi Bucure; zău așa... Chiar mi-am gătat de petecit opincile. Acum, dar, la drum! Capse noi am, gloanțe am, ce-mi mai trăbă?

Mi-am pus în grabă toate în rând. Bucur mă lăsă cu sănătate spunându-mi să dau pe la târla lui și să-i întreb pe păcurari de n-au ieșit cumva mistreții din pădure, să se ducă. El acum merge să ieie tabac, țuică, sare și alte marafeturi dar îmi poștește izbândă, și partea ce i se cuvine lui s-o grijesc bine. Bălan îl petrecu până la portiță, lătrându-l furios.

Căciula pe urechi, sumanul strâns pe trup, pușca la umăr și hai să pornim cu Doamne-ajută! Nu mă mai încredeam atâta în mine, cât mai mult în pușcă și în Bălan, căne vestit de bun la porci în jurul nostru întreg.

Când să ieșim din curte - el mergea tăvălindu-se prin zăpadă înaintea mea, eu după el -, nu știu ce mă făcu să privesc îndărăt și... Facu-mi sfânta cruce! Știți pe cine văd?! Nepotul de doisprezece ani, odrasla ficiorului meu - pierdut în țundra-i lungă, capul îngropat în căciulă, numa nasul și gura i se vedeau bine -, venea împletcindu-se după mine. Era în casă și auzise toată povestea cu porcii sălbateci, ș-acum, hai, că vine și el.

- D-apoi arză-ți focul capul tău ăl prost, nu vezi că-ți îngheață răsufarea? Unde mamonul te-ai luat să vii și tu după mine, ștregarule?

- Moșule, lași-mă să viu și eu?

- Unde să te las, măi Praleo?

- Să vedem porcii, moșule.

- Nu mă lași?

- Ți-oi da eu lăsate numaidecât...

Și mă și întorc să-l mângâi puțin pe la urechi. Da' să poți pune mâna pe el?

Pornim noi; eu și cănele. Când suntem la vro douăzeci de pași pe drum, cine deschide portița? Nepotul!

- Moșule, lași-mă? Că buna m-a lăsat... Lasă-mă, zău, moșule!

- Măi Nică, întoarce-te la vatră, mă, că, de mă faci să mă mai întorc o dată, nu ți-a cădea bine!

- Că buna m-a lăsat, moșule, lasă-mă și dumneata!

- Bună-ta-i nebună, ca și tine!

Și unde nu-mi chiuii o dată baba, să-l ducă-n casă. Ce! Doar și-a pierdut mințile să-l lase pe-așa vreme afară?!

Așa m-am scăpat de belea. Baba se cătrănea trăgându-l de mânecă: